gemeente
Het Hogeland

Raadsvoorstel

Onderwerp: Herziene begroting 2024 VKB
Datum: 3 juli 2024
Agendapunt: 22
Behandeling: Besluitvormend
Portefeuille-houder(s): Wethouder M. de Visser
Steller: Kruijf, Marlon de
Zaaknummer: Z.HHL.083342

1. Samenvatting
De conceptbegroting 2024 van de VKB diende aangepast te worden op verzoek van de provincie, dit vanwege een niet sluitende meerjarenbegroting. Hierop is een verbetertraject opgesteld door de VKB. Medio 2023 is de nieuwe hoofd financiën gestart bij de VKB en begin januari 2024 de nieuwe directeur. Zij zijn bezig om de financiële basis weer op orde te krijgen. Zij hebben een nieuwe sluitende begroting gemaakt voor 2024 en voor de komende jaren. De nieuwe begroting komt voor 2024 93.100,- hoger uit dan de conceptbegroting. Hiervan zijn 46.600,- eenmalige kosten over 2024 en 46.500,- aan structurele kosten.

In de eenmalige kosten zitten kosten voor het op orde brengen van de bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er ook kosten verwerkt voor het onderzoek dat Lysias namens de gemeenten uitvoert over de VKB. De VKB heeft een goede (financiële) basis nodig om te kunnen functioneren als uitvoerende organisatie namens de gemeente. Na de zomer komt Lysias met meerdere scenario's hoe dit mogelijk is voor de VKB. Deze scenario's biedt de gemeente de mogelijkheid om in samenhang met het nieuwe beleidsplan schuldhulpverlening 2025 – 2028 de schuldhulpverlening samen met de gemeente goed te (her)positioneren.
Vanwege de ontwikkelingen bij de VKB en de stappen die er worden gezet met Lysias is het voorstel om geen zienswijze in te dienen.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit
Voorgesteld wordt om geen zienswijze in te dienen.

NB: Uiteraard is het aan de raad om te besluiten om, in tegenstelling tot dit voorstel, wél een zienswijze in te dienen.

3. Inleiding
3.1 Aanleiding
In mei/juni 2023 is de oorspronkelijke Begroting 2024 van de VKB behandeld door uw college en vervolgens door de gemeenteraad van Het Hogeland. Deze begroting vertoonde een tekort/negatief exploitatiesaldo, dat zich volgens het meerjarenperspectief zou voortzetten. Daarom was er in de ontwerpbegroting 2024 een structurele bezuinigingsopgave opgenomen voor de periode 2024-2027. De VKB heeft aangegeven dat er aan een structurele oplossing werd gewerkt via een maatregelenpakket, wat mogelijk zou

resulteren in een gewijzigde Begroting 2024. De noodzaak voor deze herziene Begroting 2024 werd verder benadrukt in september 2023, toen de (ontwerp)begroting 2024 van de VKB op verzoek van de provincie aangepast werd door de toezichthouder Groningen. Deze herziene begroting houdt ook verband met de aanstelling van een Provincie nieuwe hoofd financiën medio 2023 en een nieuwe directeur begin 2024. Met hun komst zijn nieuwe inzichten ontstaan voor de Begroting 2024. De definitieve herziene begroting is zowel cijfermatig als toelichtend substantieel gewijzigd.

3.2 Bevoegdheid raad
Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt de raad in de gelegenheid gesteld om haar zienswijzen in te dienen op de conceptbegroting 2024 van de VKB.

3.3 Wettelijk of beleidskader
We bieden u de herziene Begroting 2024 van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) ter goedkeuring aan. Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) heeft de gemeente 12 weken de tijd om eventuele bezwaren van de gemeenteraad schriftelijk kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur (AB). Deze worden meegenomen bij de definitieve goedkeuring van de aangepaste Begroting 2024 in de vergadering van 4 juli 2024. Vervolgens wordt de herziene Begroting 2024 naar de Provincie Groningen gestuurd.

3.4 Historische context
De conceptbegroting 2024 van de VKB werd op verzoek van de provincie aangepast, dit vanwege een niet sluitende meerjarenbegroting. Hierop is een verbetertraject opgesteld door de VKB. Medio 2023 is de nieuwe hoofd financiën gestart bij de VKB en begin januari 2024 de nieuwe directeur. Zij zijn bezig om de financiële basis weer op orde te krijgen. Zij hebben een nieuwe sluitende begroting gemaakt voor 2024 en voor de komende jaren.

4. Beoogd resultaat (of effect)
De herziene Begroting 2024 wordt tijdig en conform de regels goedgekeurd door het bestuur van de VKB en vervolgens naar de provincie Groningen gestuurd.

5. Toelichting
5.1 Argumenten/motivering
1. Een aantal nieuwe uitgangspunten leidt tot wijzigingen in herziene begroting
Ten eerste vormen de jaarrekening 2022, de begroting 2023 en het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024 gezamenlijk de uitgangspunten voor de begroting 2024. Daarnaast zijn in deze gewijzigde begroting 2024 een aantal (nieuwe) uitgangspunten van belang, welke als doel hebben een actuele en vooral realistische herziene begroting te bewerkstelligen:

- De sluitende begroting en meerjarenraming gaat uit van een structureel en reëel begrotingsevenwicht. De ontwerpbegroting 2024 liet een negatief exploitatiesaldo zien, en was door een niet nader onderbouwde opgenomen taakstelling sluitend.
- Uitgaan van de werkelijke ontwikkeling van de kosten (inclusief personele lasten): Er is geconcludeerd dat er achterstanden zijn t.a.v. inflatie- en loonindexatie, vanwege eerdere hiaten bij de afdeling financiën. Door de toegepaste gemiddelde tariefsverhoging van 2% per jaar loopt de VKB hier inmiddels fors achter de feiten aan. Door de inflatiecorrectie op basis van de CPI-index in deze herziene begroting te verwerken, en de stijging van de lonen ook voor 2024 (opnieuw 6%) mee te nemen, wordt een substantiële aanpassing van de tarieven gedaan. Deze inhaalslag m.b.t. indexatie resulteert in een hogere vaste bijdrage en productbijdrage voor de gemeenten voor 2024 en het meerjarenperspectief.
- Prioriteit om de basis qua bedrijfsvoering op orde te brengen: Gezien de onderbezetting in de afgelopen en huidige periode als gevolg van ziekte en vertrek

van medewerkers wordt er tijdelijk extra inzet ingehuurd op de basis op orde te krijgen. Dit geeft tijdelijk een kostenverhogend effect. De geschatte incidentele kosten zijn € 195.000

- Extra incidentele uitgaven meenemen met een substantieel effect in het begrotingsjaar:
  - Traject Lysias: Eind 2023 heeft het AB aan externe partij Lysias de opdracht gegeven voor de begeleiding van het gezamenlijke traject 'Toekomst van de VKB', waarin de gemeenten de opdracht aan de VKB herijken, o.a. met behulp van benodigde businesscases. Incidentele kosten traject Lysias: € 100.000
  - Einde politiek verlof/terugkeer voormalig directeur: Dit risico welke jaarlijks verantwoord is in de jaarstukken is eind 2023 geëffectueerd. Structurele kosten op jaarbasis zijn: € 120.000

De extra eenmalige kosten voor 2024, zoals eerder vermeld (extra inzet Basis op orde, Lysias-traject in verband met toekomst VKB, beëindiging politiek verlof voormalig directeur), bedragen in totaal € 415.000. Dit bedrag wordt op basis van het aantal inwoners verdeeld over de deelnemende gemeenten als een eenmalige bijdrage (voor Het Hogeland € 46.600).
Als gevolg van toegepaste loon- en prijsindexering stijgen de productbijdrage (kostprijs) en vaste bijdrage van de gemeenten voor 2024 ten opzichte van het meerjarenperspectief, zoals vastgelegd in de ontwerpbegroting 2024. Voor Het Hogeland bedraagt deze stijging € 46.500 ten opzichte van de ontwerpbegroting 2024.
Hierdoor komt de totale bijdrage van de gemeente Het Hogeland in 2024 € 93.100 hoger uit dan in de ontwerpbegroting 2024 was voorzien.

2. Een begroting op basis van realistische uitgangspunten is van belang en beperkt het risico op hoge exploitatiebijdrage achteraf

Het nauwkeurig begroten heeft tot doel om eventuele tekorten in de exploitatie aan de achterkant zoveel mogelijk te voorkomen. Vanwege de financieringsstructuur zullen de deelnemende gemeenten opdraaien voor een eventueel hogere exploitatiebijdrage. Als de begroting op dit moment niet realistisch is vanwege bijvoorbeeld het ontbreken van adequate inflatie- en loonindexatie, is het logisch te verwachten dat er opnieuw aanzienlijke tekorten zullen ontstaan voor 2024, die dan achteraf zichtbaar worden bij de jaarrekening.

Het opnemen van de actuele CAO-stijgingen voor 2023 en 2024 in de tarieven zal een aanzienlijk effect hebben op de kostprijs (en dus op de bijdrage van Het Hogeland). Dit vormt echter tegelijkertijd de noodzakelijke basis voor een realistische en sluitende begroting, en het minimaliseren van tekorten in de exploitatie. Dit voorkomt extra bijdragen van de gemeente achteraf bij de jaarrekening van 2024 (en de komende jaren).

3. Diverse interne en externe ontwikkelingen beïnvloeden dienstverlening VKB

Per 1 juli 2023 is er een wetswijziging doorgevoerd die de verkorte duur van de Wsnp (en daarmee ook de Msnp) verkort van 36 naar 18 maanden. Daarnaast streeft de Minister voor Armoedebeleid naar een verlaging van de drempel naar schuldhulp door de invoering van de Basisdienstverlening, met als doel het vergroten van de toegankelijkheid en het verminderen van verschillen tussen gemeenten op het gebied van schuldhulpverlening. De verdere uitwerking hiervan is nog gaande, en de impact van deze ontwikkelingen zal duidelijker worden gedurende 2024.

Er wordt ook beschreven hoe de VKB meer gericht op inwoners werkt, door zich te richten op verschillende doelgroepen (zoals jongeren en laaggeletterden) en door een betere afstemming binnen de keten. Om betere klantgerichte diensten te kunnen leveren en efficiënter te kunnen werken, wordt er in 2024 een nieuw softwaresysteem in gebruik genomen.

Deze ontwikkelingen

4. Advies om geen zienswijze in te zetten

De VKB heeft duidelijk stappen gezet om de interne bedrijfsvoering weer op orde te krijgen. Er is sinds medio 2023 een nieuwe hoofd financiën en sinds beging 2024 een nieuwe directeur. Het is hun gelukt om binnen de afspraken een nieuwe begroting 2024 op te leveren.
Er is met Lysias een duidelijke route uitgestippeld over de toekomst van de VKB. Na de zomer worden er meerdere scenario's gepresenteerd. Dat biedt de gemeente de mogelijkheid om schuldhulpverlening goed te positioneren binnen de integrale sociaal teams. Dit geeft voldoende vertrouwen dat de basis weer op orde komt bij de VKB. Daarom het advies om de gemeenteraad te adviseren om geen zienswijze in te dienen over de herziene begroting 2024.

5.2 Risico's

Inmiddels wordt via de inspanningen van de VKB om de basis op orde te brengen, en het gezamenlijke toekomst-traject van gemeenten en VKB wat begeleidt wordt door Lysias had gewerkt aan de juiste dingen. Echter zijn de uitkomsten nog niet helder, en daarmee is er momenteel nog geen gefundeerde oplossing voor de huidige (financiële) situatie. Wel is er op dit moment het vertrouwen dat er via het gezamenlijke proces de komende periode de benodigde stappen voorwaarts gezet gaan worden en de juiste de koers hiervoor inmiddels is ingezet.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Herziene begroting 2024 VKB

Op basis van de ontwerpbegroting 2024 en meerjarenraming van 2025-2027 van de VKB bedraagt de gemeentelijke bijdrage:

Gemeentelijke bijdrage	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Ontwerpbegroting 2024 e.v. VKB	€ 380.700	€ 403.200	€ 427.000	€ 452.200
Herziene begroting 2024 e.v. VKB	€ 473.800	€ 449.800	€ 473.600	€ 498.700
Verschil (structureel)	**€ -46.500**	**€ -46.600**	**€ -46.600**	**€ -46.500**
Verschil (incidenteel)	**€ -46.600**			

De financiële gevolgen worden meegenomen in de actualisatie van de meerjarenbegroting in de Voorjaarsnota 2024.

7. Inbreng belanghebbenden

n.v.t.

8. Vervolgtraject

Als de begroting is behandeld in de gemeenteraad dan zal de VKB hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte worden gesteld.

9. Communicatie

Als de begroting is behandeld in de gemeenteraad dan zal de VKB hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte worden gesteld.

Bijlage(n):

- Aanbiedingsbrief en herziene begroting 2024 VKB

Winsum, 4 juni 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,	Burgemeester,
Paul van Vilsteren	Henk Jan Bolding